

Το Ευαγγελικό Ανάγνωσμα της Κυριακής της Πεντηκοστής

/ [Ορθόδοξες Προβολές](#)

Κυριακή της Πεντηκοστής, Ευαγγελικό Ανάγνωσμα: Ιω. ζ' 37-52, η' 12 (08-06-2025)

Πρωτότυπο Κείμενο

Τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἰστήκει ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκραξεν λέγων, Ἐάν τις διψᾷ ἐρχέσθω πρὸς με καὶ πινέτω. Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ρεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. Τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ τοῦ πνεύματος ὃ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύσαντες εἰς αὐτόν· οὐπω γὰρ ἦν πνεῦμα, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη. Ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντες τῶν λόγων τούτων ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης· ἄλλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός· οἱ δὲ ἔλεγον, Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; οὐχ ἡ γραφή εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυίδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαυίδ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται; σχίσμα οὖν ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ δι' αὐτόν. Τινὲς δὲ ᾔθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας. Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται

πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι, Διὰ τί οὐκ ἡγάγετε αὐτόν; ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται, Οὐδέποτε ἐλάλησεν οὕτως ἄνθρωπος. Ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι, Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; ἀλλὰ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπάρατοί εἰσιν. Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτόν τὸ πρότερον, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν· Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον παρ' αὐτοῦ καὶ γινῶ τί ποιεῖ; ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῶ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον καὶ ἶδε ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγείρεται. Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς λέγων, Ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.

Νεοελληνικὴ Απόδοση

Την τελευταία μέρα της γιορτής, την πιο λαμπρή, στάθηκε ο Ιησούς μπροστά στο πλήθος και φώναξε: «Ὁποῖος διψάει, να ῥθει σ' ἐμένα και να πιει. Μέσα ἀπὸ ἐκεῖνον που πιστεύει σ' ἐμένα, καθὼς λέει ἡ Γραφή, ποτάμια ζωντανό νερό θα τρέξουν». Αὐτό το εἶπε ο Ιησούς ἐννοώντας το Πνεῦμα που θα ἐπαιρναν ὅσοι θα πίστευαν σ' αὐτόν. Γιατί τότε ἀκόμα δεν εἶχαν τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, ἐπειδὴ ο Ιησούς δεν εἶχε ἀκόμα δοξαστεῖ με τὴν ἀνάσταση. Πολλοὶ ἄνθρωποι ἀπὸ τὸ πλήθος, που ἀκούσαν αὐτὰ τὰ λόγια, ἔλεγαν: «Αὐτός ἐῖναι πραγματικά ο προφήτης που περιμένουμε». Ἄλλοι ἔλεγαν: «Αὐτός ἐῖναι ο Μεσσίας». Ἐνῶ ἄλλοι ἔλεγαν: «Ὁ Μεσσίας θα ῥθει ἀπὸ τὴ Γαλιλαία; Ἡ Γραφή δεν εἶπε πως ο Μεσσίας θα προέρχεται ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους τοῦ Δαβὶδ και θα γεννηθεῖ στὴ Βηθλεέμ, χωριὸ καταγωγῆς τοῦ Δαβὶδ»; Τὸ πλήθος λοιπὸν διχάστηκε ἐξαιτίας τοῦ. Μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς ἤθελαν να τον πιάσουν, κανεῖς ὁμως δεν ἀπλωσε χέρι πάνω του. Γύρισαν, λοιπὸν, πίσω οἱ φρουροὶ στοὺς ἀρχιερεῖς και στοὺς Φαρισαίους, κι αὐτοὶ τοὺς ρώτησαν: «Γιατί δεν τον φέρατε;» Οἱ φρουροὶ ἀπάντησαν: «Ποτέ δε μίλησε ἄνθρωπος ὅπως αὐτός». Τοὺς ξαναρώτησαν τότε οἱ Φαρισαῖοι: «Μήπως παρασυρθήκατε κι ἐσεῖς; Πίστεψε σ' αὐτόν κανένα μέλος τοῦ συνεδρίου ἢ κανεῖς ἀπὸ τοὺς Φαρισαίους; Πιστεύει μόνο αὐτός ο ὄχλος, που δεν ξέρουν τὸ νόμο τοῦ Μωϋσῆ και γι' αὐτό ἐῖναι καταραμένοι». Τότε ο Νικόδημος, που ἦταν ἓνας ἀπ' αὐτοὺς, ἐκεῖνος που εἶχε πάει στὸν Ιησοῦ νύχτα λίγο καιρό πρὶν, τοὺς ρώτησε: «Μήπως μπορούμε σύμφωνα με τὸ νόμο μας να καταδικάσουμε ἓναν ἄνθρωπο, αν πρῶτα δεν τον ἀκούσουμε και δε μάθουμε τι ἔκανε»; Και αὐτοὶ τοῦ εἶπαν: «Μήπως κατάγεσαι κι ἐσύ ἀπὸ τὴ Γαλιλαία; Μελέτησε τὶς Γραφές και θα δεις πως κανένας προφήτης δεν ἐῖναι να ῥθει ἀπὸ τὴ Γαλιλαία». Και ἔφυγαν καθένας για τὸ σπίτι του. Τότε ο Ιησούς τοὺς μίλησε πάλι και τοὺς εἶπε: «Ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου• ἐκεῖνος που με ἀκολουθεῖ δε θα πλανιέται μέσα στο σκοτάδι, ἀλλὰ θα ἔχει τὸ φῶς που φέρνει στὴ

ζωή».

Σχολιασμός

Μια από τις μεγαλύτερες Ιουδαϊκές εορτές ήταν η εορτή της Σκηνοπηγίας. Με την εορτή αυτή οι Ιουδαίοι δόξαζαν το Θεό για τη θαυμαστή διάσωσή τους με τη θαυματουργική ανάβλυση νερού από την πέτρα με τη ράβδο του Μωϋσή. Μπορούμε να καταλάβουμε ότι ο Κύριος κατά την ομιλία Του, στη σημερινή ευαγγελική περικοπή αποκάλυψε τη μεγάλη αλήθεια ότι το θαύμα της ανάβλυσης του νερού από την πέτρα στην έρημο για να ξεδιψάσει ο λαός, δεν προερχόταν από τη φύση της πέτρας, ούτε από τη δύναμη του Μωϋσή, αλλά ήταν ενέργεια του Άσφαρκου Λόγου. Ο Κύριος την τελευταία ημέρα αυτής της εορτής, βρισκόταν στα Ιεροσόλυμα και αναφερόμενος στο θαυματουργικό αυτό γεγονός, έκραξε λέγοντας : «εάν τις διψά, ερχέσθω προς με και πινέτω. Ο πιστεύων εις εμέ, καθώς είπεν η γραφή, ποταμοί εκ της κοιλίας αυτού ρεύσουσιν ύδατος ζώντος». Όπως το σώμα νιώθει δίψα και ζητά νερό για να ξεδιψάσει, έτσι και η ψυχή νιώθει την πνευματική δίψα και ο Κύριος στη σημερινή ευαγγελική περικοπή μας καλεί να πάμε κοντά του για να ικανοποιήσουμε τη δίψα αυτή. Όποιος αισθάνεται πόθο και δίψα πνευματική, ας έρχεται σε μένα και ας πίνει. Μέσα από εκείνον που θα πιστέψει σ' εμένα, λέει ο Κύριος, θα τρέξουν ποτάμια ζωντανό νερό. Το νερό εδώ που αναφέρει ο Ιησούς Χριστός είναι το Άγιο Πνεύμα, το οποίο μετά την Πεντηκοστή θα έπαιρναν όχι μόνο οι Απόστολοι αλλά και όλοι όσοι θα πίστευαν σ' Αυτόν.

Παρόλο που ο Ευαγγελιστής Ιωάννης δεν αναφέρεται ιστορικά στο γεγονός της Πεντηκοστής εν τούτοις με τις σχετικές αναφορές του στο Άγιο Βάπτισμα και στα λόγια του Ιησού Χριστού «λάβετε Πνεύμα Άγιον» (Ιω. 20,22) αντικαθιστά την ιστορικότητα της διηγήσεως της Πεντηκοστής από τους άλλους Ευαγγελιστές και έτσι έχουμε θεολογία της Πεντηκοστής και όχι ιστορική αναφορά.

Το νερό είναι ένα από τα πρώτα σύμβολα που χρησιμοποιεί η Αγία Γραφή. Το νερό συμβολίζει τη ζωογόνο δύναμη, με την οποία ο Θεός δημιούργησε τον κόσμο, «η δε γη ην άόρατος και ακατασκεύαστος, και σκότος επάνω της αβύσσου, και πνεύμα Θεού επεφέρετο επάνω του ύδατος» (Γεν. 1,2). Ο «ποταμός» που μετατρέπει τη γη σε ολάνθιστο περιβάλλον είναι το σύμβολο του Αγίου Πνεύματος που ζωογονεί τον κόσμο και τους ανθρώπους. Έξω από τον παράδεισο, η γη είναι έρημη, άγονη και άνυδρη. Επίσης έχουμε το γεγονός του Κατακλυσμού που δεν είχε χαρακτήρα καταστροφικό απέναντι στον άνθρωπο και στη δημιουργία Του, αλλά απέναντι στην αμαρτία. Έχουμε την παρουσία της περιστεράς που έρχεται να επιβεβαιώσει την καταλλαγή μεταξύ Θεού και ανθρώπου και με όλη τη δημιουργία. Όλα αυτά τα γεγονότα της Παλαιάς Διαθήκης αποτελούν προτυπώσεις της Καινής Διαθήκης και

του Βαπτίσματος, αφού η κιβωτός συμβολίζει την Εκκλησία. Μπορούσε ο Θεός να σώσει το Νώε και την οικογένειά του χωρίς να του πει να κατασκευάσει την κιβωτό αλλά εδώ βλέπουμε την υπακοή και την πίστη του Νώε στην εντολή του Θεού. «Πίστει χρηματισθείς Νώε περί των μηδέπω βλεπόμενων, ευλαβηθείς κατεσκεύασε κιβωτόν εις σωτηρίαν του οίκου αυτού, δι' ἧς κατέκρινε τον κόσμον, και της κατά πίστιν δικαιοσύνης εγένετο κληρονόμος (Εβρ. 11,7).

Ο συμβολισμός του νερού βρίσκει την απόλυτη έκφρασή του στο άγιο Βάπτισμα. Ο βαπτιστής Ιωάννης βάπτιζε τους ανθρώπους στα νερά του Ιορδάνη, οδηγώντας τους με τον τρόπο αυτό σε μετάνοια: «εγώ μεν βαπτίζω υμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν» (Ματθ. 3,11). Το άγιο Βάπτισμα πραγματοποιεί τον καθαρισμό όχι του σώματος αλλά της ψυχής, της όλης ψυχοσωματικής υπάρξεως του ανθρώπου. Αναγεννάται ο άνθρωπος μέσα από το Βάπτισμα. «Εάν μη τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος και Πνεύματος, ου δύναται εἰσελθεῖν εἰς την βασιλείαν του Θεού» (Ιω. 3, 6-7). Εάν κανείς δε γεννηθῇ από το νερό κι από το Πνεύμα, δεν μπορεί να μπει στη βασιλεία του Θεού. Όχι μόνο με νερό και όχι μόνο με Πνεύμα αλλά και με τα δύο μαζί. Ο ιερός Αυγουστίνος όπως και άλλοι πατέρες της Εκκλησίας ονομάζουν το βάπτισμα «μυστήριον αναγέννησης». Η «αναγέννηση» λοιπόν γίνεται με το νερό και το Άγιο Πνεύμα. Ο Μ. Αθανάσιος αναφέρει πως ο βαπτιζόμενος «τον μεν παλαιόν (άνθρωπον) απεκδύεται, ανακαινίζεται δε ἄνωθεν, γεννηθείς τη του Πνεύματος χάριτι» (Προς Θεραπ. Επιστ. Δ', 13). Στην Ακολουθία του βαπτίσματος ακούμε «Υπέρ του αγιασθῆναι το ὕδωρ τούτο, τη επιφοιτήσει και δυνάμει και ενεργεία του Αγίου Πνεύματος...», ή ακόμα, «Ο λύτρωσιν αμαρτιῶν, δια του Αγίου Βαπτίσματος τω δούλω σου δωρησάμενος, και ζωὴν αναγεννήσεως αὐτῷ χαρισάμενος», και «Ο δια της κολυμβήθρας την ουράνιον ἔλλαμψιν τοῖς βαπτιζομένοις παρέχων ο αναγεννήσας τον δούλον σου τον νεοφώτιστον δ' ὕδατος και πνεύματος».

Ένα άλλο πολύ σημαντικό γεγονός που δίνει συμβολική έννοια στο «ὕδωρ το ζων», παραπέμποντας και πάλι στο Άγιο Πνεύμα είναι ο διάλογος του Ιησού Χριστού με τη Σαμαρείτιδα γυναίκα, όταν ο Κύριος της είπε: «πας ο πίνων ἐκ του ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν• ος δ' ἂν πῖν ἐκ του ὕδατος ου ἐγώ δώσω αὐτῷ, ου μη διψήσῃ εἰς τον αἰῶνα, ἀλλὰ το ὕδωρ ο δώσω αὐτῷ, γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγή ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον». Η πηγή του «ζώντος ὕδατος» θα δοθεῖ στους ανθρώπους κατά την Πεντηκοστή και είναι το Άγιο Πνεύμα. Έχουμε μεταφορά και πάλι από το υλικό νερό στο «ὕδωρ το ζων», αλλά η Σαμαρείτιδα δεν μπορεί να κατανοήσει τη διαφορά και τη βαθύτητα των λόγων του Κυρίου, γι' αυτό συνεχίζει εξηγώντας της ότι δεν εννοεί τη σωματική δίψα αλλά την πνευματική δίψα, η οποία θα ικανοποιηθῇ μόνο με το «ὕδωρ το ζων», το οποίο επρόκειτο να λάβει η ανθρωπότητα κατά την Πεντηκοστή. Εδώ μπορούμε να αναφέρουμε και την προφητεία του προφήτη Ιωήλ η οποία εκπληρώνεται κατά τη μέρα της

Πεντηκοστής: «εκχέω από του Πνεύματος μου επί πάσαν σάρκα»(Ιωήλ, 3,1). Θα δοθεί το Άγιο Πνεύμα σε όλους τους ανθρώπους κατά την ημέρα της Πεντηκοστής.

Άλλα δύο σημεία που βλέπουμε την αγιαστική ενέργεια του νερού, με εντολή του Κυρίου, είναι στο θαύμα της θεραπείας του Παραλύτου και της θεραπείας του Τυφλού. Έχουμε την κολυμβήθρα της Βηθesda της οποίας τα νερά θεράπευαν κάθε αρρώστια στον πρώτο που θα προλάβαινε να μπει μέσα στην κολυμβήθρα μετά που ο άγγελος τάραζε τα νερά, αλλά ο Κύριος ήρθε για να αλλάξει αυτό το γεγονός και να θεραπεύονται όλοι οι άνθρωποι, όχι μόνο ο πρώτος αλλά και ο τελευταίος. Επίσης στη θεραπεία του Τυφλού έχουμε τη δημιουργία πηλού από τον Κύριο και κατόπιν του είπε να ξεπλύνει τα μάτια του στην κολυμβήθρα του Σιλωάμ και αμέσως θεραπεύτηκε. «Ἐπτυσε χαμαί και εποίησεν πηλόν εκ του πτύσματος και επέχρισε τον πηλόν επί τους οφθαλμούς του τυφλού «απήλθεν ουν και ενίψατο, και ήλθε βλέπων». (Ιω. 9,6-7). Με εντολή του Ιησού Χριστού το νερό και πάλι έχει θεραπευτική δράση.

Μετά από όλες τις αναφορές στο νερό, στον κατακλυσμό, στο Βάπτισμα δεν μπορούσε να μην υπάρχει αναφορά και στην εσχατολογία. Αναφέρει χαρακτηριστικά ο ευαγγελιστής Ιωάννης: «Και έδειξέ μοι ποταμόν ύδατος ζωής λαμπρόν ως κρύσταλλον, εκπορευόμενον εκ του θρόνου του Θεού και του αρνίου. Εν μέσω της πλατείας αυτής και του ποταμού εντεύθεν και εκείθεν ξύλον ζωής, ποιούν καπρούς δώδεκα, κατά μήνα έκαστον αποδιδούν τον καρπόν αυτού, και τα φύλλα του ξύλου εις θεραπείαν των εθνών. Και παν κατάθεμα ουκ έσται έτι• και ο θρόνος του Θεού και του αρνίου εν αυτή έσται, και οι δούλοι αυτού λατρεύσουσιν αυτώ και όψονται το πρόσωπον αυτού, και το όνομα αυτού επί των μετώπων αυτών. Και νυξ ουκ έσται έτι, και ου χρεία λύχνου και φωτός ηλίου, ότι Κύριος ο Θεός φωτιεί αυτούς, και βασιλεύσουσιν εις τους αιώνας των αιώνων» (Αποκάλυψις Ιωάννου, 22, 1-5). Από την αρχή της δημιουργίας όπως αναφέραμε έχουμε έντονη την παρουσία του νερού και είναι συνδεδεμένο με την παρουσία του Αγίου Πνεύματος όμως έχουμε και αργότερα το στοιχείο του νερού με το Βάπτισμα του Ιησού Χριστού, και τη δική μας βάπτιση.

Άραγε η δική μας συμπεριφορά σήμερα έναντι της οικολογίας άφησε το Άγιο Πνεύμα να επιφέρεται πάνω από τη δημιουργία; Η συμπεριφορά μας είναι η κατάλληλη για να μην καταστρέφεται το δημιούργημα του Θεού; Οι κλιματολογικές αλλαγές στις οποίες ο άνθρωπος φέρει μερίδιο ευθύνης, οι ανομβρίες και η καταστροφή του περιβάλλοντος, η μόλυνση, πρέπει να προβληματίσουν τον κάθε ένα από εμάς. Που είναι η παρουσία του Αγίου Πνεύματος σήμερα στο νερό και γενικά στη δημιουργία αφού μολύνουμε συνεχώς το περιβάλλον; Η Εκκλησία επιμένει αλλά η συμπεριφορά του σύγχρονου ανθρώπου

κάνει ακριβώς το αντίθετο. Έχουμε παρέμβαση από τον άνθρωπο στο δημιούργημα του Θεού και αυτή η παρέμβαση φέρει κατακλυσμό προβλημάτων.

Φωτογραφία Ραφαήλ Γεωργιάδης